

Poslechové studio hudební knihovny

Alice Pávová

Od května 1988, kdy zahájilo svou činnost, je poslechové studio součástí hudebního oddělení (nyní hudební knihovny) Knihovny města Hradce Králové. Doba dost dlouhá na to, aby poskytla prostor k pokusu o částečné zhodnocení jeho práce. Částečné proto, že přes podstatné proměny vnitřní i vnější jsou jeho působení a činnost neoddiskutovatelné.

V roce 1988 přicházeli do poslechového studia návštěvníci hudebního oddělení knihovny poslechnout si některou z gramofonových desek, vybranou v lístkovém katalogu (více než 15 000 titulů), poslechnout si některé z prvních CD (nyní jejich počet přesáhl 10 000), podívat se na nové videokazety se záznamy hudebních a hudebně-zábavných pořadů a programů klasické hudby (nyní 300 titulů). Pro potřeby studentů katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty a pro přípravu vlastních pořadů začaly vznikat speciální videokazety s ukázkami televizních programů; nyní jich má poslechové studio ve svém fondu 160. Na magnetofonových kazetách, kterých je ve fondu hudební knihovny 3250, převažovalo zejména mluvené slovo, pohádky, humor. V současné době je část magnetofonových kazet organizačně převedena do fondu zvukové knihovny pro nevidomé a slabozraké. V průběhu let přibylo ke stávajícím audiovizuálním nosičům další médium - DVD (nyní cca 600 titulů).

Kapacita poslechového studia je 25 osob. Je využíváno při akcích pro skupiny. Mixážní pult umožňuje rovněž individuální sluchátkový poslech pro maximálně 16 osob u 4 stolků.

Již v prvním roce existence poslechového studia začaly probíhat i první pořady pro děti z mateřských škol. Pracovnice poslechového studia sestavovala tematicky zaměřené pořady z večerníčkových pohádek na videokazetách doplněné několikaminutovými ukázkami vybranými z gramodesek. Náměty vycházely z nápadů knihovnice a přání učitelek MŠ. I po letech je odměnou občasná vzpomínka současného -náctiletého návštěvníka knihovny: "Byl jsem tady už se školkou."

Během prvního roku činnosti přišlo do poslechového studia 16 kolektivů, zejména mateřské a základní školy a učiliště, zhlédnout komponované programy připravené jeho pracovníci po konzultaci s příslušným pedagogem, který se o těchto aktivitách dovídal z informačních letáků. Akce byly děleny podle věku účastníků: pro MŠ, pro ZŠ, pro dospívající mládež a pro dospělé.

V dalším roce začal počet akcí pro kolektivy vzrůstat. Vrcholem byly roky 1992 (193 akcí), 1993 (129 akcí) a 1994 (107 akcí). Od roku 2000 se jejich počet pohybuje kolem 65 ročně s účastí více než 800 dětí, mládeže a dospělých. Ačkoliv se prostý součet akcí snížil, zvýšila se náročnost na jejich přípravu v souvislosti s požadavky a potřebami speciálních skupin posluchačů, zejména dospělých.

Při prvních návštěvách tříd 2. stupně základních škol a studentů středních škol plní nezastupitelnou funkci lekce knihovnicko-informační výchovy, připravované ve spolupráci s jednotlivými součástmi hudební knihovny: půjčovna, informační pracoviště, poslechové studio. Plní současně výchovnou i vzdělávací funkci.

Přelomem zejména pro skupinové akce poslechového studia se stal listopad 1989: padla ideologická omezení, uvolnily se všechny součásti fondu. Ukázalo se, že poslechové studio, jakkoliv je nedílnou částí hudebního oddělení, nemusí nabízet jen hudební tematiku. První roky po sametové revoluci tu nacházeli i učitelé literatury pro své žáky a studenty zvukové dokumenty a videoukázky o dosud zakazovaných

spisovatelích. Totéž se týká i skladatelů a interpretů.

V průběhu 90. let dochází k proměnám celkového pojetí vzniku pořadů pro kolektivy. V úvodu zmíněnou "podstatnou proměnou vnitřní i vnější" je míněna souhra přípravy akcí nejen pracovníci poslechového studia. Spolupráce s kolegy z dalších oddělení knihovny při tvorbě programů je zřetelná na stavbě a obsahu pořadů, které dostávají novou tvář.

Samozřejmě součástí práce poslechového studia se po roce 1990 staly programy pro zdravotně či sociálně handicapované kolektivy dětí, mládeže a dospělých. Nikdy se pro ně neuskutečnila dvě identické akce, byť by měly stejný obsah.

Do poslechového studia přicházejí a přijíždějí děti z Diagnostického ústavu, ze speciální školy pro děti s kombinovanými vadami Daneta, ze speciální základní školy pro děti s vadami sluchu a řeči, z mateřské školy pro zrakově postižené nebo klienti chráněného bydlení DaMPi.

V devadesátých letech docházela pracovnice poslechového studia za dětskými pacienty hospitalizovanými na různých klinikách Fakultní nemocnice (22 programů). Spolupráce byla znovu obnovena v roce 2008, kdy oslovila vedoucí hudební knihovny občanské poradenské středisko královéhradecké FN.

V průběhu devadesátých let připravilo a zrealizovalo poslechové studio celou řadu "výjezdních" programů. Při vyjíždkách do letního tábora J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí pro mentálně postižené 1992-1996 bylo připraveno 5 programů. V letech 1994-1998 připravovala pracovnice poslechového studia několik pořadů pro Sdružení pro pomoc mentálně postiženým ve spolupráci s divadlem DRAK.

Od roku 1999 spolupracuje hudební oddělení se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých; od roku 2002 dochází pracovnice poslechového studia každý měsíc s programem mluveného slova a hudebních ukázek do jejího sídla, kde se pokaždé sejde průměrně 10 zrakově postižených dospělých. Jejich zájem právě o nehudební témata byl důvodem a vodítkem pro navázání spolupráce s informačním střediskem při tvorbě některých akcí.

Spolupráce s metodickým oddělením a společná příprava některých akcí pro knihovníky okresu Hradec Králové zase vzbudila zájem knihovníků z mikroregionu "Urbanická brázda". Nově tak přibýly výjezdy do zmíněného mikroregionu: dosud proběhlo adventní setkání s občany Obědovic a dva pořady pro mateřské školy v Kratonohách a v Roudnici.

Na základě pozvání učitelů vyjíždí stále častěji pracovnice poslechového studia s programy do základních škol královéhradeckého okresu (např. Osice, Stěžery, Předměřice).

Novinkou jsou pořady připravené pro mimohradecké střední školy, jejichž profesorky hudební výchovy jsou absolventkami Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové a samy během svého studia do knihovny docházely (gymnázia Jaromeř a Broumov) a nyní při návštěvě našeho města zavítají i do poslechového studia.

Školská zařízení a ostatní instituce dostávají informace o činnosti poslechového studia přímo od pracovníků knihovny, mohou si o nás přečíst také na webových stránkách Knihovny města Hradce Králové. Veškeré pořady jsou pro jejich účastníky zdarma a jejich náplní jsou úryvky a ukázky zásadně z rozsáhlého fondu zvukových a audiovizuálních nosičů hudební knihovny Knihovny města Hradce Králové. Jsou inspirativní.